

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **K. H.**, zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Pod kaštany 245/10, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 12. 2020, č. j. 43 A 2/2019 – 54,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 12. 2020, č. j. 43 A 2/2019 – 54, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2019, č. j. KUKHK-6093/DS/2019/Er, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti v celkové výši 20 342 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám jeho zástupce Mgr. Václava Voříška, advokáta.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 2. 2019, č. j. KUKHK-6093/DS/2019/Er, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Dvůr Králové nad Labem ze dne 27. 11. 2018, č. j. MUDK-ODP/128697 - 2018/jal 10975-2018, a toto rozhodnutí potvrdil.

[2] Posledně uvedeným rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc

(dále jen „*zákon o silničním provozu*“). Přestupku se měl dopustit tím, že dne 20. 1. 2018 v 17:50 hodin ve vyznačeném měřeném úseku na silnici I/37 v obci Kocbeře, směr Trutnov, v úseku platnosti dopravní značky IZ 4a – „Obec“ a IZ 4b – „Konec obce“, jako řidič motorového vozidla tovární značky X, registrační značky X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci stanovenou zvláštním právním předpisem na 50 km/h o méně než 20 km/h. Automatizovaným technickým prostředkem typu SYDO Traffic Velocity GEMVEL0008 byla jím řízenému vozidlu naměřena rychlosti jízdy 70 km/h. Po zvážení možné odchylky měřicího zařízení (± 3 km/h) jelo vozidlo nejméně rychlostí 67 km/h, což je o 17 km/h více, než je stanovená nejvyšší dovolená rychlost jízdy v obci. Tím žalobce porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu a za spáchaný přestupek mu byla uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „*krajský soud*“) žalobou, který ji zamítl rozsudkem ze dne 9. 12. 2020, č. j. 43 A 2/2019 – 54, jako nedůvodnou.

[4] Krajský soud nejprve nepřisvědčil námitce žalobce, že v době spáchání přestupku řidičem vozidla toto vozidlo neřídil. Žalobce tvrdil, že doznání ke spáchání přestupku, které předložil správnímu orgánu prvního stupně jeho zmocněnec, je procesně nepoužitelné, protože bylo učiněno ještě před zahájením přestupkového řízení. Dodal, že nebyl správním orgánem poučen o následcích doznání a není si vědom, že by listinu s takovým obsahem podepsal. Toto doznání měl za něj podepsat jeho zmocněnec údajně proto, že na něj správní orgán prvního stupně vyvíjel nátlak, aby tak učinil. K žalobě přiložil čestné prohlášení Davida Hejčla, jednatele společnosti ODVOZ VOZU s. r. o., podle kterého měl pan H. podepsat za žalobce doznání ve věci „*údajného přestupku ze dne 20. 1. 2018*“.

[5] Krajský soud označil výše uvedenou námitku za zjevně účelovou a obstrukční. Poukázal na to, že žalobce měl možnost v různých fázích správního řízení zpochybnit závěr, že vozidlo řídil právě on. Pokud tak neučinil, vlastnoručně podepsané doznání žalobce (jenž zaslal správnímu orgánu prvního stupně v reakci na výzvu podle § 125h zákona o silničním provozu, která byla doručena provozovateli vozidla – obchodní společnosti, v níž je žalobce statutárním orgánem) je tak důkazem, z něhož správní orgány mohly legitimně vycházet. Dle krajského soudu správní orgány neměly ani důvod pochybovat o pravosti podpisu žalobce na této listině, neboť zde uvedený podpis se vizuálně shoduje s podpisem na plné moci udělené žalobcem zmocněnci. Krajský soud také uvedl, že mu není zřejmé, kdy k žalobcem tvrzenému nátlaku ze strany správního orgánu, jehož účelem bylo získání doznání žalobce, mělo dojít. Ústního jednání ve věci se žalobce ani jeho zmocněnec nezúčastnili a ve správním spise nejsou záznamy o jiných jednáních či kontaktech správních orgánů s žalobcem nebo jeho zmocněncem. Ze samotné skutečnosti, že správní orgán prvního stupně vyzval žalobce k doplnění podpisu na listinách, které správnímu orgánu prostřednictvím svého zmocněnce zaslal, nelze spatřovat žádný nepřípustný nátlak ze strany uvedeného správního orgánu.

[6] Výše zmiňovaný závěr ohledně účelovosti žalobcovy argumentace dle krajského soudu podporuje také skutečnost, že nynější věc je spojena s tzv. Motoristickou vzájemnou

pokračování

pojišťovnou, tedy subjektem, o kterém je správním soudům z jejich vlastní činnosti známo, že využívá jako hlavní procesní strategii „obhajoby“ přestupců nejrůznější procesní obstrukce (v této souvislosti krajský soud odkázal na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2018, č. j. 4 As 113/2018 – 39).

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu, který podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Nejprve namítá, že doznání může být důkazem o osobě pachatele jen tehdy, je-li jeho věrohodnost prokázána dalšími důkazy, což vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. I ÚS 864/11. Tak tomu v posuzované věci nebylo; doznání stěžovatele bylo „izolované“, jiný důkaz o tom, že přestupek spáchal, neexistoval. Závěr krajského soudu, že správní orgány mohly vycházet z doznání stěžovatele, je tedy nesprávný. V této souvislosti odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu (např. ze dne 10. 2. 2016, č. j. 1 As 204/2015 – 33, či ze dne 10. 4. 2019, č. j. 1 As 406/2018 – 34), v nichž kasační soud konstatoval, že správní orgány nemohou konstatovat vinu přestupce jen na základě jeho doznání. Nadto dle stěžovatele není možné vycházet z doznání učiněného před zahájením řízení, což vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2012, č. j. 7 Tdo 347/2012 – 17. Krajský soud měl dle stěžovatele připustit důkaz čestným prohlášením za účelem prokázání toho, že doznání nepodepsal, neboť tento navržený důkaz mohl mít vliv na zjištění skutkového stavu. V této souvislosti stěžovatel také podotýká, že jeho vyjádření odeslané v reakci na výzvu k úhradě určené částky se považuje za podání vysvětlení, přičemž dle § 137 odst. 4 správního řádu nelze záznam o podání vysvětlení užít jako důkazní prostředek.

[9] Stěžovatel také tvrdí, že se vzájemně vylučuje závěr krajského soudu, dle něž je „věc spojená s Motoristickou vzájemnou pojišťovnou, která je známa procesními obstrukcemi“, s argumentací krajského soudu, že správní orgány neměly důvod pochybovat o pravosti podpisu na doznání. Bylo-li správnímu orgánu známo, že věc je spojena se subjektem, který jako hlavní nástroj využívá obstrukce, pak nelze tvrdit, že správní orgán neměl důvod pochybovat o pravosti listin, které subjekty spojené s touto společností předkládají.

[10] Nesouhlasí ani s krajským soudem, že požadoval, aby bylo přesunuto dokazování na správní soudy. Stěžovatel podotýká, že správní orgány byly povinny prokázat, kdo se přestupku dopustil; pokud této povinnosti nedostály, je logické, že se stěžovatel obrátil na krajský soud s odpovídající žalobní námitkou.

[11] Dále se vymezuje proti tvrzení krajského soudu, dle kterého rozsah soudního přezkumu závisí i na aktivitě účastníka řízení, zejména ve vztahu k novým skutkovým tvrzením, která jsou poprvé vznesena až v řízení před soudem. K tomu stěžovatel podotýká, že těžištěm jeho žaloby není nové skutkové tvrzení (že vozidlo neřídil), ale námitka neprokázání skutkového stavu – konkrétně zjištění řidiče vozidla, který se měl dopustit přestupku.

[12] K tvrzení krajského soudu, dle kterého nedošlo k procesní vadě tím, že stěžovatel nebyl poučen o následcích doznání, neboť se seznámil s výzvou k úhradě

určené částky, stěžovatel uvádí, že z popsané argumentace krajského soudu nevyplývá, že by byl poučen o následcích doznání.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že se ztotožňuje s napadeným rozsudkem.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. O věci rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[15] Kasační stížnost je důvodná.

[16] Nejprve se kasační soud zabýval námitkou, že krajský soud pochybil, pokud se ztotožnil s nesprávným závěrem správních orgánů, dle nichž listina obsahující stěžovatelovo „doznání“ (tento pojem není přesný, neboť - jak bude vysvětleno níže - se jedná po právní stránce o podání vysvětlení; jelikož však tento termín užívá v napadeném rozsudku krajský soud a v kasační stížnosti stěžovatel, v následujících odstavcích tak bude pro lepší přehlednost činit také kasační soud – pozn. NSS), že řídil vozidlo v době a místě údajného přestupku, je dostatečným důkazem o spáchání nyní projednávaného přestupku stěžovatelem.

[17] Podle § 125h odst. 6, věty druhé zákona o silničním provozu se písemné sdělení údajů o totožnosti řidiče vozidla namísto uhrazení určené částky považuje za podání vysvětlení. Podle § 137 odst. 4 správního řádu nelze záznam o podání vysvětlení použít jako důkazní prostředek.

[18] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v přestupkovém řízení nelze zjištění o totožnosti pachatele přestupku založit pouze na doznání určité osoby učiněné před zahájením přestupkového řízení, neboť takový úkon představuje toliko podání vysvětlení, které – jak již bylo uvedeno shora – nelze použít jako důkaz (srov. rozsudky ze dne 7. 8. 2019, č. j. 6 As 115/2019 – 28, nebo ze dne 6. 10. 2020, č. j. 10 As 259/2020 – 27, či již zmiňovaný rozsudek č. j. 1 As 406/2018 – 34; všechna judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

[19] V nynějším případě skutečnost, že vozidlo řídil stěžovatel, a dopustil se tedy posuzovaného přestupku, vyplývá pouze z jeho sdělení, které učinil v reakci na výzvu podle § 125h zákona o silničním provozu (tj. písemnost adresovanou provozovateli vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, kterou byl vyzván k uhrazení určené částky). Tato výzva byla doručena provozovateli vozidla – obchodní společnosti, v níž je stěžovatel statutárním orgánem. V reakci na ní reagoval zmocněnec stěžovatele (společnost ODVOZ VOZU s. r. o.), že v uvedenou dobu vozidlo řídil pan K. H. (stěžovatel). Prvostupňový správní orgán opakovaně vyzýval zmocněnce stěžovatele k odstranění vad podání (podpisu stěžovatele na plné moci a na jeho „doznání“, že vozidlo v uvedené době řídil on);

pokračování

„doznání“ podepsané stěžovatelem jeho zmocněnec zaslal prvostupňovému orgánu dne 16. 8. 2018.

[20] Ostatní shromážděné podklady obsažené ve správním spise (především oznámení o přestupku a fotodokumentace) dokládají pouze to, že došlo ke spáchání přestupku prostřednictvím konkrétního vozidla. Žádné poznatky ke zjištění, kdo byl jeho řidičem, však neposkytují.

[21] Nelze-li bez součinnosti obviněného pro jeho pasivitu nebo proto, že využívá svých práv na obhajobu, shromáždit dostatek důkazů o tom, že dopravní přestupek skutečně spáchal (tato situace nastala v nyní projednávaném případě), nemohou jej správní orgány uznat vinným ze spáchání přestupku. Musí naopak řízení zastavit [§ 86 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich] a v případě, že doposud neuplynuly příslušné lhůty, zahájit řízení o správním deliktu provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2020, č. j. 1 As 120/2020 – 41, nebo již zmiňovaný rozsudek č. j. 1 As 406/2018 – 34). Této povinnosti ovšem správní orgány v nynějším případě nedostály. Platí přitom, že pokud provozovatel vozidla sám sebe označí za řidiče (resp. statutární orgán provozovatele vozidla označil za řidiče sám sebe – tj. stěžovatele, jako je tomu v tomto případě) a v zahájeném řízení o přestupku řidiče zůstane zcela pasivní, je úlohou správních orgánů zvážit, zda nejde o procesní obstrukci, a jestli má smysl pokračovat v řízení o přestupku řidiče a činit další kroky ke zjištění řidiče vozidla. Tím spíše za situace, kdy je obviněný z přestupku ve správním řízení zastoupen osobou, která je správním orgánům i správním soudům známa pro nejružnější obstrukční taktiky.

[22] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaný nezjistil skutkový stav v rozsahu dostatečném pro uznání stěžovatele vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu a že krajský soud pochybil, pokud pro tuto vadu jeho rozhodnutí nezrušil. Námitku procesní nepoužitelnosti svého „doznání“ vznesl stěžovatel již v žalobě. Krajský soud se jí však adekvátně nezabýval a zaměřil svou argumentaci především na tom, že stěžovatel byl v průběhu správního řízení pasivní a jeho jednání (potažmo postup jeho zástupce) má charakter procesní obstrukce.

[23] K obdobnému postupu pobočky téhož krajského soudu se již Nejvyšší správní soud vyjádřil na podkladě skutkově a právně podobného případu například v již zmiňovaném rozsudku č. j. 6 As 115/2019 – 28. V něm uvedl, že „[j]akkoli lze mít do určité míry pochopení pro rozpoložení soudce krajského soudu při rozhodování frekventovaných a typově obdobných věcí, v nichž jako zástupci vystupují stále tytéž osoby, nelze ztrácet ze zřetele, že je třeba žalobu projednat a na žalobní body v nezbytném rozsahu reagovat, již proto, že jen tak lze rozsudek podrobit efektivnímu kasačnímu přezkumu. Jestliže zákon jednoznačně stanoví, že záznam o podání vysvětlení jako důkazní prostředek použít nelze, nemůže krajský soud dospět k závěru, že ho použít lze, i kdyby byl krajský soud skálopevně přesvědčen, že žalobce jednal v přestupkovém řízení obstrukčně a zneužil svá procesní práva.“ S citovaným závěrem se kasační soud ztotožňuje i v nyní projednávané věci.

[24] S ohledem na povahu shledané vady není třeba se zabývat dalšími kasačními námitkami, neboť by to bylo za těchto okolností nadbytečné.

[25] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek je nezákonný, a proto jej zrušil dle § 110 odst. 1, věty první s. ř. s. (výrok I. tohoto rozsudku). Věc však krajskému soudu nevrátil k dalšímu řízení, jelikož současně rozhodl o zrušení rozhodnutí žalovaného dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. Pro zrušení rozhodnutí žalovaného totiž byly podmínky již před krajským soudem. Dle § 78 odst. 4 s. ř. s., ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok II. tohoto rozsudku). Dle § 78 odst. 5 s. ř. s., ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. je žalovaný v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v odůvodnění tohoto rozsudku.

[26] Úlohou žalovaného je opatřit v dalším řízení dostatek důkazů, že dopravní přestupek skutečně spáchal stěžovatel. Pokud to nebude možné, bude namíste řízení se stěžovatelem zastavit a zahájit řízení o přestupku provozovatele vozidla (nicméně bude tak třeba učinit předtím, než uplyne prekluzivní lhůta k jeho projednání). Případná úvaha správního orgánu o neúčelnosti vedení řízení o přestupku řidiče správní orgán uvede v odůvodnění rozhodnutí o přestupku provozovatele vozidla, aby bylo možné přezkoumat, zda byly učiněny všechny rozumné kroky ke zjištění řidiče vozidla.

[27] V případě, že Nejvyšší správní soud ruší rozsudek krajského soudu a současně ruší i rozhodnutí správního orgánu, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3, věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 98).

[28] Jelikož stěžovatel dosáhl zrušení správního rozhodnutí, měl z procesního hlediska úspěch ve věci a náleží mu tak dle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. náhrada nákladů řízení vůči žalovanému.

[29] Důvodně vynaložené náklady v řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti tvoří zaplacené soudní poplatky za žalobu ve výši 3 000 Kč a za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč a dále odměna za zastupování advokátem. Ta byla v řízení před krajským soudem určena podle § 11 odst. 1 písm. a) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „advokátní tarif“, ve spojení s § 7 bodem 5. a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí zastoupení a sepsání žaloby), tedy v celkové výši 6 200 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu částku 300 Kč za každý z uvedených úkonů právní služby, tedy celkem 600 Kč. Odměna za zastupování advokátem v řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby po 3 100 Kč (sepsání kasační stížnosti), spolu s náhradou hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč. Odměna advokáta za zastupování v řízení o žalobě a v řízení o kasační stížnosti tak činí částku 10 200 Kč. Zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 advokátního tarifu), a proto součástí nákladů tvoří rovněž tato daň ve výši 2 142 Kč, tj. 21 % z částky 10 200 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.).

pokračování

[30] Celkové důvodně vynaložené náklady stěžovatele činí 20 342 Kč (3 000 Kč + 5 000 Kč + 10 200 Kč + 2 142 Kč). Proto Nejvyšší správní soud uložil procesně neúspěšnému žalovanému povinnost zaplatit tuto částku úspěšnému stěžovateli na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a o žalobě, a to k rukám jeho zástupce. Ke splnění této povinnosti stanovil Nejvyšší správní soud přiměřenou lhůtu třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 15. července 2022

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu